מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות את הדוברים בשיר ואת רגע חשיפתם
- להבין את הניגוד בין הזקנות לשחיינים הצעירים ואת תפקידו
- לזהות אמצעים אמנותיים (ניגוד, כפל משמעות, אירוניה, מטאפורה) ולהסביר את תפקידם

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנת השיר - רב ברירה

1. ב – השחיינים הצעירים
2. ד – אך
3. א – שחייה וגם התקדמות בחיים לקראת הזקנה
4. ב – לחשוף את המבט המתנשא של הצעירים
5. א – השוואה בין שתי קבוצות גיל והבנה שהצעירים יזדקנו גם הם

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – הבית הראשון מתאר את הזקנות שוקעות וצפות לאט, בניגוד לשם השיר
2. לא נכון – הדוברים הם השחיינים הצעירים, שנחשפים רק בבית השלישי
3. נכון – זוהי האירוניה המרכזית בסיום השיר
4. לא נכון – השיר כתוב בלשון קרובה לדיבור, בלי משקל וחריזה קבועים

חלק ג' – השלמת מילים

1. אגי משעול
2. אך
3. טובעות
4. שזוף

חלק ד' – התאמה - אמצעי אמנותי והסבר

- 1 – ב (הציפה האיטית של הזקנות מול השחייה המהירה של הצעירים)
- 2 – ג (המילה 'טובעות' מרמזת גם לטביעה במים וגם לקרבה לסוף החיים)
- 3 – א (המים הניתזים מייצגים את חיוניות הנעורים של השחיינים)
- 4 – ה (הצעירים אינם רוצים לראות שהזקנה היא התכלית שאליה הם עצמם שואפים)
- 5 – ד (המילה 'אך' מסמנת מעבר מתיאור הזקנות לתיאור הצעירים)

חלק ה' – סדרו לפי התפתחות השיר

1. תיאור הנשים הזקנות שוקעות ונחות לאט במים
2. תיאור גרוטסקי ולגלגני של גוף הזקנות המתהפכות
3. חשיפת הדוברים - השחיינים הצעירים, במילה 'אך'
4. תיאור גאוותם של הצעירים בגופם השזוף והחזק
5. סילוק הזקנות על ידי הצעירים 'למקומן הראוי'
6. חשיפת האירוניה: הזקנה היא התכלית של הצעירים עצמם

חלק ו' – כתיבה ועיון

1. כך הקורא תחילה מזהה את הלעג כלפי הזקנות כתיאור כללי, ורק אחר כך מגלה שהלעג מגיע מהצעירים עצמם - מה שמחזק את הביקורת על ההתנשאות שלהם.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הדוברים הם השחיינים הצעירים, נחשפים בבית השלישי במילה 'אך'
- הצעירים אינם רוצים לראות שהזקנה היא התכלית שאליה הם עצמם חותרים
- קבלת כל אמצעי מתאים עם דוגמה קצרה, למשל ניגוד, כפל משמעות או מטאפורה

טיפים להפעלה:

- אפשר לקרוא את השיר בקול פעמיים: פעם לפני גילוי הדוברים ופעם אחריו, כדי להדגיש את אפקט ההפתעה
- כדאי לעודד את התלמידים להסביר את מילת הניגוד 'אך' כנקודת מפנה מבנית ותוכנית בשיר
- בחלק הפתוח מומלץ לבקש מהתלמידים לצטט בעצמם ביטוי קצר מהשיר כדי לחזק את הקשר בין העמדה לטקסט

דף תרגול: השחיינים - אגי משעול

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בשיר 'השחיינים' מתארת אגי משעול בריכת שחייה שבה נפגשות נשים זקנות ושחיינים צעירים. דרך הניגוד ביניהם וההפתעה בזיהוי הדוברים, השיר חושף ביקורת על היחס לזקנה ולגוף המזדקן.

1 חלק א' – הבנת השיר - רב ברירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי הם הדוברים בשיר 'השחיינים'?

א) הנשים הזקנות ב) השחיינים הצעירים ג) מציל הבריכה ד) המשוררת בזקנתה

2. איזו מילה פותחת את הבית שבו נחשפים הדוברים?

א) לאט ב) מפעם לפעם ג) ורק ד) אך

3. מה כפל המשמעות של המילה 'חותרים' בסיום השיר?

א) שחייה וגם התקדמות בחיים לקראת הזקנה ב) שחייה וגם תחרות ספורט ג) חתירה בסירה וגם דיג

ד) אין כפל משמעות

4. מה תפקיד התיאור הגרוטסקי של הזקנות בבית השני?

א) להראות שהן שחייניות מצטיינות ב) לחשוף את המבט המתנשא של הצעירים

ג) לתאר את הבריכה בפירוט ד) להצחיק בלי משמעות נוספת

5. מה מחבר בין נושאי הזקנה והנעורים בשיר?

א) השוואה בין שתי קבוצות גיל והבנה שהצעירים יזדקנו גם הם

ב) תיאור בריכת שחייה בלבד, בלי קשר בין הקבוצות ג) תחרות שחייה רשמית בין הזקנות לצעירים

ד) שבח ליופי הגוף הצעיר בלבד

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	שם השיר 'השחיינים' יוצר ציפייה לתנועה ולכוח, אך בית השיר הראשון מתאר דווקא נשים שכמעט אינן זזות.	☐	☐
2	הדוברים בשיר הם הנשים הזקנות.	☐	☐
3	בסיום השיר מתברר שהצעירים אינם רוצים לראות שהזקנה היא עתידם שלהם.	☐	☐
4	לשיר יש משקל וחריזה קבועים לאורך כל השורות.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. השיר 'השחיינים' נכתב על ידי המשוררת _____

2. הבית השלישי בשיר נפתח במילת הניגוד _____

3. הנשים הזקנות מתוארות כ'מפרפרות כ _____ '

4. השחיינים הצעירים מתוארים כבעלי גוף _____ ושרירי

4 חלק ד' – התאמה - אמצעי אמנותי והסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ניגוד (אנטיתזה)	___	**א.** המים הניתזים מייצגים את חיוניות הנעורים של השחיינים
2. כפל משמעות	___	**ב.** הציפה האיטית של הזקנות מול השחייה המהירה של הצעירים
3. מטאפורה	___	**ג.** המילה 'טובעות' מרמזת גם לטביעה במים וגם לקרבה לסוף החיים
4. אירוניה	___	**ד.** המילה 'אך' מסמנת מעבר מתיאור הזקנות לתיאור הצעירים
5. מילת ניגוד	___	**ה.** הצעירים אינם רוצים לראות שהזקנה היא התכלית שאליה הם עצמם שואפים

5 חלק ה' – סדרו לפי התפתחות השיר

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	חשיפת האירוניה: הזקנה היא התכלית של הצעירים עצמם
☐	תיאור הנשים הזקנות שוקעות ונחות לאט במים
☐	תיאור גאוותם של הצעירים בגופם השזוף והחזק
☐	תיאור גרוטסקי ולגלגני של גוף הזקנות המתהפכות
☐	חשיפת הדוברים - השחיינים הצעירים, במילה 'אך'
☐	סילוק הזקנות על ידי הצעירים 'למקומן הראוי'

6 חלק ו' – כתיבה ועיון

ענו בקצרה.

1. מדוע לדעתכם בחרה משעול לחשוף את זהות הדוברים רק בבית השלישי ולא בתחילת השיר?

כרטיס יציאה

מי הדוברים בשיר ומתי הם נחשפים לראשונה?

מהי האירוניה המרכזית בסיום השיר?

ציינו אמצעי אמנותי אחד מהשיר ותנו דוגמה קצרה.

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀